

Wetboek Media en Journalistiek 2011

Copyright Kluwer - for internal use only



Kluwer

a Wolters Kluwer business

Dit wetboek is bijgewerkt tot en met het *Belgisch Staatsblad* van 30 juni 2011.

Verantwoordelijke uitgever: Hans Suijkerbuijk

© 2011 Wolters Kluwer Belgium NV
Ragheno Business Park
Motstraat 30
B – 2800 Mechelen
Tel.: 0800 14 500
Fax: 0800 17 529
www.kluwer.be
E-mail: info@kluwer.be

Behoudens de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt worden, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever.

D/2011/2664/715
ISBN 978-90-4653-884-5
BP/MDLWET-BI11001

Voorwoord

Bij de eerste editie

Dit *Wetboek Media en Journalistiek* is een reisgids en documentatiebron voor wie de weg zoekt in het kluwen van wetgeving, regels en voorschriften in verband met media en journalistiek. Internationale verdragen, Europese regelgeving, federale wetten, koninklijke besluiten, ministeriële omzendbrieven, gemeenschapsdecreten, journalistieke codes en richtlijnen overspannen het regulerend kader van de media en de journalistieke berichtgeving.

Het mediarecht kent bovendien een onrustig bestaan: de versheidsdatum van wet- en regelgeving is vlug verstreken, meer recente wetten en decreten vervangen al gauw het verouderde juridisch kader, op nieuwe domeinen ontstaat innoverende regelgeving en ook buiten het klassieke overheidsrecht ontwikkelt zich via de zgn. zelfregulering in toenemende mate een aanvullend normerend kader voor media en journalistiek.

De concrete aanleiding van dit basiswetboek, in 2005, was de vaststelling dat op korte termijn het regelgevend kader voor media en journalistiek grondig geactualiseerd was: het Vlaamse mediadecreet werd in een nieuw kleedje gestoken (Decreet van 4 maart 2005), het Belgisch auteursrecht werd vernieuwd (Wet van 22 mei 2005), aan journalisten werd via wet het bron-nengeheim gewaarborgd (Wet van 7 april 2005), er werden aanvullende gedragsnormen vastgelegd betreffende de relatie tussen Gerecht en Pers en het uitzenden van opsporingsberichten (1 maart 2005 en 1 juli 2005) en op 20 juni 2005 verscheen de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie in het *Belgisch Staatsblad*. De voorbije jaren was er ook al een vloed nieuwe regelgeving met belangrijke repercussies voor de sector van media en journalistiek, zoals de Wet Bestrijding Discriminatie (Wet 25 februari 2003), het nieuw Vlaams decreet betreffende openbaarheid van bestuur (Decreet 26 maart 2004), het recht van antwoord op (de Vlaamse) radio en televisie (Decreet 18 juli 2003), de richtlijnen van de Raad voor de Journalistiek (Embargorichtlijn van 10 juli 2003 en Richtlijn van 13 november 2003 over de omgang van de pers met slachtoffers), en de wetten van 11 maart 2003 en 12 mei 2003 betreffende bepaalde juridische aspecten van de dienst van de informatiemaatschappij. Het Vlaams mediadecreet is vrijwel in een permanent proces van ontwikkeling, bijsturing en aanpassing.

Wetboek Media en Journalistiek wil, niets meer en niets minder, deze actuele wetteksten in één overzichtelijke, toegankelijke bundel beschikbaar stellen aan degene die professioneel (journalisten, uitgevers, juristen in mediabedrijven, beleidsmedewerkers in de mediasector, politici, consultants, advocaten, rechters, ...) of voor studie of opleiding (lesgevers, academici en studenten communicatiewetenschappen, journalistiek, communicatiemanagement of rechten...) snel en betrouwbaar toegang willen hebben tot de belangrijkste wet- en regelgeving op het domein van de media en de journalistiek. Hoewel de meeste van deze teksten en wettelijke bepalingen ook kunnen geconsulteerd worden via internet, biedt de bundeling van de belangrijkste wetteksten in één overzichtelijk boekje aan de gebruiker een trefzekere en vlugge toegang tot deze basiswetgeving en een gebruiksvriendelijke verzameling van de meest essentiële bronnen en wetteksten, zonder verdere commentaar of doorverwijzingen, overzichtelijk gebundeld in 15 rubrieken, geconcentreerd rond de volgende trefwoorden:

- Algemeen
- Openbaarheid van bestuur
- Racisme, discriminatie, negationisme/revisionisme
- Goede zeden
- Privacy
- Laster, eerroof, belediging en bescherming goede naam
- Media, justitie en gerechtswetgeving
- Recht van antwoord en aansprakelijkheid

- Journalist
- Uitgever
- Radio- en televisieomroep
- Film
- Internet en informatiemaatschappij
- Auteursrecht
- Reclame

De redactie en de uitgever zullen ook de komende jaren het ritme van de wetgever (proberen te) volgen en telkens een nieuwe editie op de markt brengen wanneer het nieuwe aanbod aan regelgeving daartoe aanleiding geeft. Via de website van één van de redactieleden worden ook de meest actuele ontwikkelingen op het domein van het mediarecht, vaak ook met een hyperlink naar de originele bron, gesignaleerd (www.psw.ugent.be/dv). Via de website van de Raad voor de Journalistiek (www.rvdj.be) kunnen de ontwikkelingen betreffende de journalistieke zelfregulering op de voet worden gevolgd.

Bij de tweede editie

Zoals aangekondigd in de eerste editie van het *Wetboek Media & Journalistiek* zou geprobeerd worden het ritme van de wetsaanpassingen te volgen. Daarom werd de tweede editie, bijgewerkt tot 1 september 2006.

De tweede editie bevat o.a. de grondige wijziging van het Vlaams mediadecreet door het decreet van 16 december 2005, dat in essentie de omzetting regelde van het Vlaams Commissariaat voor de Media naar de Vlaamse Regulator voor de Media. Ook het decreet van 19 mei 2006 houdende wijzigingen van een aantal bepalingen betreffende de VRT werd verwerkt. Toegevoegd werd het Besluit van de Vlaamse Regering van 30 juni 2006 betreffende de procedure voor de Vlaamse Regulator voor de Media; de aangepaste versie van de wet van 7 april 2005 tot bescherming van de journalistieke bronnen na het Arrest van het Arbitragehof van 7 juni 2006; twee nieuwe richtlijnen van de Raad voor Journalistiek, één betreffende beeldmanipulatie en gebruik van archiefbeelden en één in verband met financiële journalistiek en de nieuwe versie van 28 september 2006 van de ICC-code betreffende eerlijke reclamepraktijken.

Bij de derde editie

In het najaar van 2007 is het wetboek opnieuw geactualiseerd (bijgewerkt tot 15 september 2007).

In de derde editie zijn de nieuwe aanpassingen aan het Vlaamse mediadecreet verwerkt die in de loop van 2006 en 2007 in werking zijn getreden, zoals o.a. de afschaffing van de vijfminutenregel, de versoepeling van een aantal regels in verband met reclame en sponsoring en het afschaffen van de aanmeldingsplicht voor niet-economische omroepdiensten. Er is ook de nieuwe versie van de wet tot bescherming van het journalistiek bronnengeheim na de wetswijziging van 9 mei 2007 (*BS* 7 maart 2007). De nieuwe versie van de Handelspraktijkenwet (wet van 5 juni 2007) is verwerkt, met o.a. de nieuwe bepalingen in het gewijzigde Hoofdstuk VII onder de titel “reclame en oneerlijke handelspraktijken”. En ook de wet van 7 maart 2007 inzake het hergebruik van overheidsinformatie is toegevoegd. De wetten van 10 mei 2005 wijzigen de antiracismewet van 30 juli 1981 en vervangen de Wet bestrijding discriminatie van 25 februari 2003. Ook nieuw is het KB van 27 april 2007 houdende oprichting van de Commissie voor de filmkeuring, waardoor nu weer voortaan de filmkeuringscommissie zijn basis vindt in een federaal KB.

Het Wetboek is aangevuld met een nieuwe richtlijn van de Raad voor de Journalistiek, de richtlijn van 10 mei 2007 over undercoverjournalistiek.

Bij de vierde editie

In 2009 drong een nieuwe editie zich op (bijgewerkt tot het BS van 1 september 2009) omdat het Vlaamse mediadecreet van 27 maart 2009 de regulering in verband met radio-omroep en televisie grondig heeft gewijzigd (BS 30 april 2009). Deze grondige herziening van het Vlaams omroeprecht is vooral een gevolg van de omzetting van de EU-richtlijn 2007/65 van 11 december 2007, die de Televisierichtlijn van 1989 wijzigde tot de richtlijn Audiovisuele mediadiensten.

Deze vierde editie bevat naast de richtlijn Audiovisuele mediadiensten en het nieuwe Vlaamse Mediadecreet ook de nieuwe regels voor de werking van de Vlaamse Regulator voor de Media (Reglement van Orde van 18 mei 2009, BS 26 juni 2009). We signaleren ook dat in Deel 11 de Code voor reclame en sponsoring op radio en televisie geschrapt is. Door art. 238 van het Mediadecreet van 27 maart 2009 is namelijk het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 september 1995 houdende vaststelling van de code voor reclame en sponsoring op radio en televisie gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 2007, opgeheven. Voortaan zijn alle bepalingen in verband met commerciële communicatie op radio en televisie geïntegreerd in het Mediadecreet (art. 47–77).

Dit wetboek is ook aangevuld met een advies, een aanbeveling en een richtlijn van de Raad voor Journalistiek die in de vorm van zelfregulering normatief inhoud probeert te geven aan de journalistieke praktijk in Vlaanderen. Het betreft meer bepaald het advies van 19 juni 2008 met betrekking tot de rol en de positie van de hoofdredacties, de aanbeveling van 11 december 2008 over identificatie in een gerechtelijke context en de richtlijn van 12 maart 2009 over de omgang van de pers met gebruikersinhoud.

In het deel openbaarheid van bestuur (Deel 2) is ook de Wet van 5 augustus 2006 betreffende de toegang voor het publiek tot milieu-informatie ingelast, samen met het KB van 29 april 2008 betreffende de samenstelling en de werkwijze van de Commissie voor de toegang tot en het hergebruik van bestuursdocumenten.

Er komt niet enkel nieuwe regelgeving tot stand, wetten worden soms wel eens afgeschaft. Na de opheffing in 2005 van de wet van 18 juli 1985 betreffende de bekendmaking van de opiniepeilingen en de toekenning van de titel “Opiniepeilingsinstituut” en van de wet van 20 december 1852 tot bestraffing van de beledigingen aan de hoofden van vreemde Staatsbesturen, werd nu ook de wet van 11 april 1936 afgeschaft. Deze wet gaf de regering de machtiging om het binnenbrengen in België van sommige vreemde publicaties te verbieden (Wet van 28 april 2009, BS 2 juni 2009). De strafbepalingen van art. 379–391 *sexies* Sw. (zie Deel 4 in verband met goede zeden) blijven evenwel onverkort van toepassing.

Tot slot zijn de wetswijzigingen (sedert september 2007) verwerkt in diverse andere akten. Er zijn ook wetswijzigingen mee opgenomen die nog in werking moeten treden. In dit geval bevat de akte zowel de tekst van de vigerende wetsartikelen als van de artikelen die deze zullen vervangen en waarvan de inwerkingtreding afhangt van een koninklijk besluit (zie art. 22 Auteurswet, Deel 14).

Bij de vijfde editie

De vijfde editie van dit wetboek, bijgewerkt tot 30 juni 2011, bevat opnieuw een reeks nieuwe akten en integreert een aantal belangrijke wijzigingen in de vigerende regulering in verband met media en journalistiek.

De belangrijkste vernieuwing situeert zich deze keer in Deel IX, Journalistiek. Door de afkondiging van de nieuwe Code van de Raad voor de Journalistiek van 20 september 2010 zijn de bestaande richtlijnen en aanbevelingen voortaan in deze Code geïntegreerd.

In Deel XI, Radio- en televisieomroep, is de nieuwe versie opgenomen van de EU-richtlijn Audiovisuele mediadiensten van 10 maart 2010. Nieuw in dit deel is ook het Programm charter van de VRT van 23 december 2009.

In Deel XIII, Internet en informatiemaatschappij, is gesnoeid in sommige akten, om de aandacht toch vooral te kunnen richten op de regulering van media en journalistiek en niet op allerlei technische aspecten van elektronische communicatie. Het KB van 11 februari 2011 tot vaststelling van de Ethische Code voor telecommunicatie is aan dit hoofdstuk toegevoegd.

In Deel XV, Reclame, is de geconsolideerde IKK-code van de JEP opgenomen met de basisvoorschriften van zelfregulering betreffende reclame en marketingcommunicatie. Dit deel bevat ook het nieuwe reglement van 2010 van de Jury voor Ethische PRaktijken en heeft de relevante bepalingen uit de vroegere Handelspraktijkenwet vervangen door de bepalingen van de Wet Marktpraktijken van 6 april 2010.

De belangrijkste actualisering die werden geïntegreerd in bestaande akten gebeurden in Deel III (Racisme, discriminatie, negationisme/revisionisme) en Deel XI (Radio- en televisieomroep).

Samen met de uitgever is er ook voor gekozen om deze vijfde editie een nieuw format mee te geven: een frisse look, een nieuwe lay-out, nog overzichtelijker.

De redactie

Eric Brewaeys

Staatsraad

Docent VUB (gerechtelijk recht)

Lid van de Raad voor de Journalistiek

Voorzitter van de Algemene Kamer van Vlaamse Regulator voor de Media

Flipe Voets

Ombudsman en secretaris-generaal van de Raad voor de Journalistiek

Dirk Voorhoof

Hoogleraar Universiteit Gent en Universiteit Kopenhagen

Lid van de Vlaamse Regulator voor de Media, Kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen

Lid van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, Sectorraad Media

Algemene inhoud

I.	ALGEMEEN	1
	Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden – 4 november 1950	3
	Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten – 19 december 1966	5
	Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten – 19 december 1966	6
	Gecoördineerde Grondwet – 17 februari 1994	7
	Bijzondere wet tot hervorming der instellingen – 8 augustus 1980	12
II.	OPENBAARHEID VAN BESTUUR	13
	Wet betreffende de openbaarheid van bestuur – 11 april 1994	15
	Decreet betreffende de openbaarheid van bestuur – 26 maart 2004	18
	Wet tot omzetting van de richtlijn 2003/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 november 2003 inzake het hergebruik van overheidsinformatie – 7 maart 2007	25
	Wet betreffende de toegang van het publiek tot milieu-informatie – 5 augustus 2006	28
	Koninklijk besluit betreffende de samenstelling en werkwijze van de Commissie voor de toegang tot en het hergebruik van bestuursdocumenten – 29 april 2008	33
III.	RACISME, DISCRIMINATIE, NEGATIONISME/ REVISIONISME	35
	Strafwetboek – 8 juni 1867	37
	Wet tot bestraffing van bepaalde door racisme en xenofobie ingegeven daden – 30 juli 1981	38
	Wet tot bestraffing van het ontkennen, minimaliseren, rechtvaardigen of goedkeuren van de genocide die tijdens de tweede wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistische regime is gepleegd – 23 maart 1995	46
	Wet ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen – 10 mei 2007	47
	Wet ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie – 10 mei 2007	54
IV.	GOEDE ZEDEN	63
	Strafwetboek – 8 juni 1867	65
V.	PRIVACY	69
	Strafwetboek – 8 juni 1867	71
	Wetboek van strafvordering – 17 november 1808	73
	Wet tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens – 8 december 1992	80
	Wet betreffende het auteursrecht en de naburige rechten – 30 juni 1994	94
	Wet tot regeling van het beroep van privé-detective – 19 juli 1991	95
VI.	LASTER, EERROOF, BELEDIGING, BESCHERMING GOEDE NAAM	97
	Strafwetboek – 8 juni 1867	99
	Wet tot bestraffing van de beleedigen aan de Koning – 6 april 1847	103
	Decreet op de drukpers – 20 juli 1831	104

VII.	MEDIA, JUSTITIE EN GERECHTSVERSLAGGEVING	105
	Wetboek van strafvordering – 17 november 1808	107
	Gezamenlijke omzendbrief van de minister van Justitie en het College van procureurs-generaal betreffende de informatieverstrekking aan de pers door de gerechtelijke overheden en de politiediensten gedurende de fase van het vooronderzoek – 3 mei 1999	109
	Strafwetboek – 8 juni 1867	114
	Gerechtelijk Wetboek – 10 oktober 1967	115
	Wet op het politieambt – 5 augustus 1992	116
	Wet houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst – 30 november 1998	117
	Ministeriële omzendbrief betreffende de relatie tussen politiediensten en pers – 10 oktober 1995	118
	Ministeriële omzendbrief betreffende de relatie tussen brandweer en pers – 10 oktober 1995	120
	Reglement inzake advocaat en media – 4 juni 2003	121
	Gedrag norms voor de relatie tussen Gerecht en Pers – 20 januari 2005	122
	Ministeriële richtlijn inzake het verspreiden van gerechtelijke opsporingsberichten via de media en het internet – 1 juli 2005	126
VIII.	RECHT VAN ANTWOORD EN AANSPRAKELIJKHEID	133
	Wet betreffende het recht tot antwoord – 23 juni 1961	135
	Decreet betreffende radio-omroep en televisie – 27 maart 2009	136
	Burgerlijk Wetboek – 21 maart 1804	138
	Gerechtelijk Wetboek – 10 oktober 1967	139
IX.	JOURNALIST	143
	Wet tot bescherming van de journalistieke bronnen – 7 april 2005	145
	Wet betreffende de erkenning en de bescherming van de titel van beroepsjournalist – 30 december 1963	146
	Koninklijk besluit tot vaststelling van de organisatie en de werkwijze van de erkenningscommissie en van de commissie van beroep, alsook van de procedure voor de indiening en het onderzoek van aanvragen ter verkrijging van de titel van beroepsjournalist – 16 oktober 1991	147
	Koninklijk besluit tot instelling van identificatiedocumenten en -kentekens ten behoeve van beroepsjournalisten en persbedrijven – 12 april 1965	150
	Koninklijk besluit tot instelling van identificatiedocumenten en -kentekens ten behoeve van de leden van de periodieke pers voor gespecialiseerde informatie – 12 april 1965	152
	Wet houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst – 30 november 1998	155
	Code van de Raad voor de Journalistiek – 20 september 2010	164
	Richtlijn bij artikel 3 van de Code van de Raad voor de Journalistiek – 20 september 2010 ..	166
	Richtlijn bij artikel 9 van de Code van de Raad voor de Journalistiek – 20 september 2010 ..	167
	Richtlijn inzake handel met voorkennis, marktmanipulatie, beleggingsaanbevelingen en belangenconflicten (bij artikel 13 van de Code van de Raad voor de Journalistiek) – 22 juni 2006	168
	Richtlijn over de omgang van de pers met gebruikersinhoud (bij artikel 14 van de Code van de Raad voor de Journalistiek) – 20 september 2010	171
	Richtlijn bij artikel 17 van de Code van de Raad voor de Journalistiek – 20 september 2010 ..	172
	Richtlijn bij artikel 21 van de Code van de Raad voor de Journalistiek – 20 september 2010 ..	173
	Richtlijn over identificatie in een gerechtelijke context (bij artikel 23 van de Code van de Raad voor de Journalistiek) – 20 september 2010	174
	Richtlijn bij artikel 24 van de Code van de Raad voor de Journalistiek – 20 september 2010 ..	176
	Werkingsreglement van de Raad voor de Journalistiek – 13 december 2010	177
	Redactiestatuut met inbegrip van de deontologische code voor de journalisten bij de VRT – 1 juni 2007	180
	De VRT en de democratische samenleving – Nota – 1 september 2001	191
	De VRT nieuwsdiensten en Vlaams Belang – Persbericht – 19 april 2005	195

X.	UITGEVER	197
	Strafwetboek – 8 juni 1867	199
	Wet tot instelling van het wettelijk depot bij de Koninklijke Bibliotheek van België – 8 april 1965	200
XI.	RADIO- EN TELEVISIEOMROEP	201
	Richtlijn 2010/13/EU van het Europees Parlement en de Raad betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten) – 10 maart 2010	203
	Protocol (29) betreffende het openbare-omroepstelsel in de lidstaten – 13 december 2007 ...	211
	Decreet betreffende radio-omroep en televisie – 27 maart 2009	212
	Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de procedure voor de Vlaamse Regulator voor de Media – 30 juni 2006	251
	Reglement van Orde van de Algemene kamer, de Kamer voor onpartijdigheid- en bescherming van minderjarigen, het college van voorzitters en de algemene vergadering van de Vlaamse regulator voor de media – 18 mei 2009	259
	Besluit van de Vlaamse Regering betreffende het gebruik van een logo voor de aanduiding van productplaatsing – 10 september 2010	263
	Programm charter van de VRT – 14 december 2009	264
XII.	FILM	275
	Wet waarbij aan minderjarigen beneden 16 jaar toegang tot de bioscoopzalen wordt ontzegd – 1 september 1920	277
	Koninklijk besluit houdende oprichting van de Commissie voor de filmkeuring – 27 april 2007	278
XIII.	INTERNET EN INFORMATIEMAATSCHAPPIJ	279
	Wet betreffende bepaalde juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij – 11 maart 2003	281
	Wet betreffende de juridische bescherming van diensten van de informatiemaatschappij gebaseerd op of bestaande uit voorwaardelijke toegang – 12 mei 2003	287
	Koninklijk besluit tot reglementering van het verzenden van reclame per elektronische post – 4 april 2003	290
	Samenwerkingsprotocol ter bestrijding van ongeoorloofd gedrag op het internet – 28 mei 1999	291
	Strafwetboek – 8 juni 1867	292
	Wetboek van strafvordering – 17 november 1808	294
	Wet betreffende de elektronische communicatie – 13 juni 2005	296
	Koninklijk besluit tot vaststelling van de Ethische Code voor de telecommunicatie – 9 februari 2011	301
XIV.	AUTEURSRECHT	315
	Wet betreffende het auteursrecht en de naburige rechten – 30 juni 1994	317
XV.	RECLAME	323
	Geconsolideerde IKK-code Reclame en marketingscommunicatie – 1 juni 2006	325
	Reglement van de Jury voor Ethische Praktijken inzake reclame – 1 oktober 2010	341
	Wet betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming – 6 april 2010	345
	Wet met betrekking tot de regeling van bepaalde procedures in het kader van de wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming – 6 april 2010	356

Chronologisch register

Alfabetisch register

Copyright Kluwer - for internal use only